

ГИ ДЪО МОПАСАН ИЗПОВЕДТА НА ТЕОДЮЛ САБО

Превод от френски: Лилия Попова, —

chitanka.info

Когато Сабо влезеше в кръчмата на Мартенвил, посетителите започваха да се смеят предварително. А и какъв шегаджия беше, пустият му Сабо! И да знаете само как мразеше свещениците! Не! Не! Това е слабо! Просто ги изяждаше с парцалите този веселяк.

Сабо (Теодюл), майстор-дърводелец, беше представител на прогресивната партия в Мартенвил. Беше висок, мършав мъж, с лукави сиви очи, тънки устни и коси, прилепнали на слепите очи. Казваше неподражаемо: „Светият отец — къркачът“, и всички изпокапваха от смях. Все гледаше да си намери работа в неделя по време на църковната служба. Колеше всяка година прасето си в понеделник през страстната седмица, за да има кървавица на Великден, а срещнеше ли свещеника по улицата, не пропускаше случая да подхвърли шеговито: „Този си е сръбнал на тезгяха за бог да прости!“

Свещеникът, дебел и едър мъж, се плашеше от Сабс заради шегите му, с които той си печелеше привърженици. Абат Маритим беше ловък дипломат и обичаше хитрите маневри. Борбата между тях двамата траеше вече от десет години — потайна, ожесточена, непрестанна борба, Сабо беше общински съветник. Някои мислеха, че ще стане и кмет и това неизбежно би означавало окончателното поражение на църквата.

Наскоро предстояха избори. Католическият лагер в Мартенвил трепереше. Една сутрин свещеникът замина за Руан, като заяви на прислужницата си, че отива при архиепископа.

Два дни по-късно той се завърна цял сияещ, тържествуващ. И още на другия ден всички узнаха, че олтарът на църквата щял да бъде подновен. Негово преосвещенство архиепископът отпуснал шестстотин франка от собствените си средства.

Всички стари чамови седалки щели да бъдат махнати и заменени с нови столчета от дъбова сърцевина. Крупна дърводелска работа! Във всички къщи тази вечер се говореше за това.

На Теодюл Сабо не му бе до смях.

Когато на следния ден мина през селото, съседите му, приятели или врагове, го питаха закачливо:

— Ти ли ще правиш олтара в църквата?

Той не знаеше какво да отговори, но го бе яд, страшно го бе яд.

По-злобните добавяха:

— Бива си я работата. Най-малко двеста-триста франка печалба ще падне!

Два дни по-късно се чу, че ремонтът щял да бъде поверен на Селестен Шамбрьолян, дърводелец в Першвил. После този слух бе опроверган, но казаха, че и столовете в самата църква щели да се подменят. Това щеше да струва не по-малко от две хиляди франка и сумата била поискана от министъра.

Теодюл Сабо загуби съня си. Никога, откак се помнеше, никой дърводелец в селото не бе извършвал тъй значителна работа. Скоро се пусна друг слух. Предаваше се от ухо на ухо, че свещеникът бил много огорчен, че трябва да възложи тази работа на дърводелец от друга енория, но подобна поръчка не можела да се повери на Сабо поради възгледите му.

Сабо узна това. Привечер той се озова в дома на свещеника. Прислужницата му каза, че свещеникът е в църквата. Сабо се запъти натам.

Две повехнали стари моми, посветили се на Дева Мария, украсяваха по указание на свещеника олтара по случай месеца на Богородица. Прав при олтара, изпъчил огромния си корем, свещеникът ръководеше работата на двете жени, които нареждаха букети около дарохранилницата. Те се бяха покатерили на столове.

Сабо се почувствува неудобно в храма — влязъл бе сякаш в дома на най-големия си враг, но желанието за печалба човъркаше сърцето му. Той се доближи с каскет в ръка, без да обръща внимание на двете девиси, които застинаха на столовете си от смайване и изненада.

— Добър ден, отче — смотолеви Сабо.

Всецяло зает с олтара, свещеникът отвърна, без да го погледне:

— Добър ден, господин дърводелец.

Объркан, Сабо се чудеше какво друго да каже. Все пак след кратко мълчание добави:

— Приготовления, а?

— Да — отвърна абат Маритим, — месецът на Мария приближава.

— Така, така — измърмори Сабо и пак млъкна.

Идеше му да си отиде, без да каже ни дума повече, но един поглед към олтара бе достатъчен, за да го задържи. Той забеляза шестнадесетте столчета, които трябваше да се подновят, шест отдясно,

осем отляво и две на вратата на ризницата. Шестнадесет дъбови столчета! Та те струваха най-много триста франка и при сръчна изработка той можеше да спечели двеста франка от работата.

Тогава каза със заекване:

— Дошъл съм за работата.

Свещеникът изглеждаше изненадан.

— Каква работа? — запита той.

— Работата, която предстои да се извърши тук прошепна Сабо съвсем смутен.

Свещеникът се обърна към него и го погледна право в очите:

— Да не би да искате да говорим за ремонта в черквата? — запита абат Маритим с такъв тон, че тръпки полазиха по гърба на Теодюл Сабо. Той изпита лудо желание да побегне. Но въпреки това отвърна смирено:

— Е да, отче.

Абатът скръсти ръце върху огромното си шкембе и като че загуби ума и дума от смайване.

— Вие... вие... вие ли, Сабо, искате това от мене... Вие... единственият безбожник в енорията ми... Ами че това би предизвикало скандал, публичен скандал. Негово преосвещенство ще ме упрекне, а може и да ме уволни.

Той си пое дъх няколко секунди и продължи по-спокойно:

— Разбирам, че не ще ви бъде леко, ако тази толкова значителна работа бъде възложена на дърводелеца от съседната енория, но не мога да постъпя иначе, освен ако... но не... това е невъзможно... Вие няма да се съгласите, а без това е невъзможно.

Сабо в момента гледаше редицата столове, наредени чак до изходните врати. Божичко, ами ако подменят и това?

И той попита:

— Кажете все пак! Какво е необходимо според вас?

Свещеникът отговори твърдо:

— Трябва ми красноречив залог за вашата добра воля.

Сабо измърмори:

— Че аз не казвам не, не съм против, може и да се спогодим.

— Трябва да се причестите публично на тържествената служба идната неделя — заяви свещеникът.

Сабо почувствува, че побледнява и без да му отговори, на свой ред попита:

— А столовете в църквата, ще се подменят ли и те?

— Да — отвърна абатът уверено, — но по-късно.

— Не казвам не — поде Сабо, — не казвам не, не съм вероотстъпник, нямам нищо против религията, разбира се. Смущават ме само обредите, но в този случай не ще проявя нетърпимост.

Служителките на Дева Мария бяха слезли от столовете си и скрити зад олтара, слушаха, бледи от вълнение.

Като видя, че е удържал победа, свещеникът стана изведнъж благ и приветлив.

— На добър час, на добър час. Ето една мъдра приказка. Виж, това е вече разумно. Сам ще се убедите. Ще видите.

Сабо се усмихваше принудено.

— Не би ли имало начин — попита той — да се отложи малко причестяването.

Но свещеникът отново придоби строго изражение.

— Щом ви поверявам ремонта, искам да бъда сигурен във връщането ви в правата вяра.

После добави по-меко:

— Утре ще дойдете да се изповядате, защото ще трябва да ви изпитам поне два пъти.

— Два пъти? — повтори Сабо.

— Да.

Свещеникът се усмихна.

— Нали разбирате, за вас е необходимо пълно пречистение, основно измиване. И така, ще ви чакам утре.

Дърводелецът попита, силно развълнуван:

— А къде правите това?

— Но... в изповедалнята.

— В... онази кутийка ли там, в ъгъла? Само че... само че... хич не ми допада вашата кутийка.

— А защо?

— Защото... защото не съм свикнал с нея. При това малко нещо недочувам.

Свещеникът прояви любезност.

— Е добре! Елате тогава при мене, в къщи. Ще свършим това сами двамата. Така става ли?

— Да, това вече е друго, но в онази кутийка, не.

— Добре тогава, елате утре след работа в шест часа.

— Разбрано, отче. Речено-сторено. Да пукна, ако не дойда.

И той протегна голямата си груба ръка. Свещеникът се ръкува енергично с него.

Шумът от ръкостискането им се понесе под сводовете и замря зад тръбите на органа.

Целия следващ ден Теодюл Сабо не можа да си намери място от вълнение. Страхуваше се, като че ли щяха да му вадят зъб. Всеки момент му се мяркаше мисълта: „Ще трябва да се изповядам тази вечер.“ И смутената му душа на не напълно убеден безбожник се тревожеше от неясен и непреодолим страх пред божественото тайнство.

Щом свърши работата си, той се отправи към дома на свещеника. Абатът го чакаше в градината. Той се разхождаше по една малка алея и четеше требника си. Лицето му сияеше. Той посрещна Сабо със сърдечен смях.

— Браво! Ето ви и вас. Влезте, влезте, господин Сабо, няма да ви изям.

И Сабо влезе пръв. Той измърмори:

— Ако нямате нищо против, да свършим час по-скоро работата.

— Аз съм на ваше разположение — отвърна свещеникът. — Стихарът ми е тук. Една минута и съм готов да ви изслушам.

Развълнуван до такава степен, че не можеше да събере мислите си, дърводелецът гледаше как абатът намята бялата одежда с пригладени плисета. Свещеникът му направи знак с ръка.

— Коленичете на тази възглавничка.

Сабо продължаваше да стои прав — срамуваше се да коленичи.

— Необходимо ли е? — промълви той.

Но абатът заяви тържествено:

— Само на колене можете да пристъпите към съда на опрощението.

И Сабо коленичи.

— Кажете веруюто наизуст — заповяда свещеникът.

— Какво? — попита Сабо.

— Веруюто. Ако сте го забравили, повтаряйте една по една думите, които ще произнасям аз.

И свещеникът произнесе бавно и отчетливо свещената молитва. Той скандираше думите, а дърводелецът повтаряше.

— А сега — му каза той, изповядайте се.

Но Сабо мълчеше. Не знаеше откъде да започне.

Тогавата абат Маритим му дойде на помощ.

— Чадо мое, ще ви задавам въпроси, понеже не сте свикнал. Ще вземем една по една Божиите заповеди. Слушайте ме и не се смущавайте. Говорете откровенно. Не се бойте, че ще кажете повече, отколкото трябва.

*Аз съм господ-бог твой,
да нямаш други богове, освен мене.*

Обичали ли сте някого, или нещо повече от бога? Обичали ли сте господата от все душа и сърце, с всичката сила на вашата любов?

Мисълта на Сабо работеше тъй напрегнато, че той чак се изпоти.

— Не — отвърна той. О, не, отче. Аз обичам добрия господ, колкото мога. Няма що, много го обичам. Но да кажа, че не обичам децата си, не, не бих могъл. Или пък, ако трябва да избирам между тях и бога, не, и това не бих могъл. Или ако трябва да загубя сто франка от любов към бога, не, и това не бих могъл да кажа. Но аз го обичам, тъй си е, много го обичам все пак.

Свещеникът каза сурово:

— Трябва да го обичате повече от всичко.

И Сабо заяви с най-добра воля:

— Ще се постарая, отче.

Абатът Маритим продължи:

*Не споменавай напразно името господне
и не проклинай творението му.*

— Произнасяли ли сте някога някакво проклятие?

— О, не! Това не! Никога не проклинам, никога! Ех, понякога в момент на гняв казвам наистина: „По дяволите господ!“ Но да проклинам... никога!

— Ами че това е точно да проклинаш! — възкликна свещеникът и добави строго: — Не казвайте вече така. Продължавам:

*Шест дена работи и върши в тях всичката си
работа,
а седмия ден е събота на господа, твоя бог.*

Какво правите в неделя?

Този път Сабо се почеса зад ухото.

— Но... аз служа на бога, колкото мога, отче, служа... у дома. Работя в неделя...

Свещеникът го прекъсна великодушно:

— Зная, но в бъдеще ще бъдете по-внимателен. Ще прескоча следните три заповеди. Уверен съм, че никога не сте ги престъпвали. Да минем на шестата и деветата. Продължавам:

*Не кради и не пожелавай
имота на ближния си.*

Случвало ли ви се е да присвоите чуждо имущество?

Но Сабо възкликна възмутен:

— А! Това вече не! Не и не! Аз съм честен човек, отче. Мога да се закълна. Ех, не мога да кажа, че понякога не съм си изчислявал по няколко часа повече работа при някой богат клиент. Или че не надписвам по някой и друг сантим в сметките, само по някой сантим, това не бих могъл да кажа, но да крада! А не! Само това не!

Свещеникът поде строго:

— И една стотинка само да вземеш, е кражба. Не правете вече така.

Не лъжи и не лъжесвидетелствуй.

Случвало ли ви се е да излъжете?

— О, не! Само това не! Аз не съм лъжец. Мога да се похваля с това. Ех, понякога разказвам по някоя шега, не мога да отрека. Сегизтогиз казвам нещо невярно, ако имам изгода, това не мога да скрия. Но аз лъжец? О, не, не съм лъжец.

Свещеникът каза само:

— Наблюдавайте се повече занапред.

После произнесе:

Не пожелавай жената на ближния си.

— Пожелавали ли сте, или пък притежавали ли сте друга жена освен вашата?

Сабо се провикна съвсем искрено:

— А, това не! О! Това никога не се е случвало, отче! Да излъжа моята бедна жена? Не и не! Ни най-малко, ни наяве, ни насън. Това е самата истина.

Той замълча малко, после добави по-тихо, като че осенен от известно съмнение:

— Ех, когато отивам в града, не мога да кажа, че не се отбивам понякога в тези домове, нали знаете, в публичните домове, колкото да се посмея малко и да променя хавата, за да опитам, виж, това не отричам... Но аз си плащам, отче, винаги си плащам, а щом плащам, все едно, че не е било.

Свещеникът не настоя и му даде опрощение на греховете.

Теодюл Сабо сега работи по ремонта на черквата и се причестява всеки месец.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.